

PROJEKT

**Uzasadnienie do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
we Wrocławiu z dnia ..... 2024 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych
dla obszaru Natura 2000 Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie (PLB020010)**

Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (*t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1336 z ze zm.*) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego, w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (zwany dalej „PZO”). Po zmianach legislacyjnych plan zadań ochronnych ważny jest bezterminowo (wcześniej sporządzany był na 10 lat).

Obszar Natura 2000 **Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie (PLB020010)** (zwany dalej „Obszarem”) wyznaczono *rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133 ze zm.)* w celu zachowania we właściwym stanie przedmiotów ochrony wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej i innych gatunków ptaków wymienionych w SDF obszaru, tj.:

- włośchatka *Aegolius funereus*
- puchacz *Bubo bubo*
- bocian czarny *Ciconia nigra*
- derkacz *Crex crex*
- dzięcioł czarny *Dryocopus martius*
- sóweczka *Glaucidium passerinum*
- gąsiorek *Lanius collurio*
- dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*
- jarzębatka *Sylvia nisoria*
- czeczotka *Acanthis flammea*
- siniak *Columba oenas*
- krogulec *Accipiter nisus*

Projekt planu zadań ochronnych dla obszaru specjalnej ochrony ptaków (zwanego dalej Obszarem) został sporządzony z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 10 *ustawy o ochronie przyrody* oraz zgodnie z zapisami *rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 99.)*.

Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych dla Obszaru jest ochrona, zachowanie lub przywrócenie wystarczającej różnorodności i obszaru naturalnych siedlisk wszystkich przedmiotów ochrony, który to obowiązek wynika z art. 3 Dyrektywy Ptasiej.

Przedmiotowy projekt planu zadań ochronnych zawiera wszystkie niezbędne elementy wynikające z zapisów ww. *ustawy o ochronie przyrody* i ww. *rozporządzenia w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000*.

Plan zadań ochronnych obejmuje obszar Natura 2000 z wyłączeniem:

- gruntów administrowanych przez PGL Lasy Państwowe - Nadleśnictwo Wałbrzych, dla którego decyzją Ministra Środowiska z dnia 31 lipca 2020 r., znak: DL-WGL.4100.59.2019 zatwierdzono plan urządzenia lasu uwzględniający zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie (PLB020010);

- gruntów administrowanych przez PGL Lasy Państwowe - Nadleśnictwo Kamienna Góra, dla którego decyzją Ministra Środowiska z dnia 27 maja 2020 r., znak: DL-WGL.4100.62.2019 zatwierdzono plan urządzenia lasu uwzględniający zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie (PLB020010);

- obszaru położonego w granicach Parku Krajobrazowego Sudetów Wałbrzyskich, posiadającego zatwierdzony Plan ochrony uwzględniający zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie (PLB020010) - uchwała Nr XXI/773/16 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 29 września 2016 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Parku Krajobrazowego Sudetów Wałbrzyskich (Dz. Urz. Woj. Doln. z 2016 r. , poz. 4581).

W trakcie prac terenowych dokonano oceny zinwentaryzowanych siedlisk poszczególnych gatunków ptaków. Ponadto dokonano zmian oceny poszczególnych gatunków, tj. wielkość populacji reprezentatywność, stan zachowania i ocena ogólna. Zaktualizowano również opis Obszaru, wartość przyrodniczą i znaczenie oraz zagrożenia. Dane uzyskane w wyniku wykonanej inwentaryzacji oraz dokonanej oceny stanu zachowania stanowią będą składową na potrzeby aktualizacji Standardowego Formularza Danych Obszaru (ostatnia aktualizacja SDF – grudzień 2021 r.). Ze względu na fakt, iż aktualizacja SDF wymaga również przeanalizowania i uwzględnienia danych z planu ochrony Parku Krajobrazowego Sudetów Wałbrzyskich, a także danych z Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Kamienna Góra na lata 2019-2028 i z Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Wałbrzych na lata 2019-2028 wniosek o dokonanie zmian w SDF zostanie złożony w terminie późniejszym.

Oceny stanu zachowania siedlisk gatunków ptaków dokonano bazując na publikacji pn. „*Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000*” (Opracowanie zbiorowe pod redakcją Doroty Zawadzkiej i in.; GDOŚ, 2013). W przypadku braku określonej metodyki dla gatunku w ww. opracowaniu przyjęto metodykę ekspercką.

Biorąc pod uwagę kryterium dogodności siedlisk oraz reprezentatywność gatunków objętych pracami inwentaryzacyjnymi w Obszarze, za najważniejsze z punktu widzenia planu zadań ochronnych należy uznać gatunki związane z siedliskami łąkowymi oraz zadrzewieniami i zakrzewieniami śródpolnymi, tj. derkacza, gąsiora i jarzębatkę. Pozostałe zinwentaryzowane gatunki, tj. dzięcioł czarny, dzięcioł zielonosiwy, puchacz, sóweczka, włośchatka, są związane z siedliskami leśnymi, które stanowią znikomy odsetek w stosunku do całości terenu objętego inwentaryzacją. Z tego też względu reprezentatywność tych gatunków w Obszarze była niska.

W ramach prac nad PZO w Obszarze nie zinwentaryzowano siedlisk pozostałych gatunków będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie (PLB020010), tj. czeczotki, krogulca, siniaka i bociana czarnego.

Głównymi zagrożeniami dla derkacza, gąsiorka i jarzębatki są procesy związane z intensyfikacją rolnictwa (intensywny wypas, intensywne koszenie) oraz związane z tym przekształcenia siedlisk, np. usuwanie zarośli śródpolnych i pojedynczych krzewów w celu zwiększenia areału upraw rolnych. Z drugiej strony zagrożeniem dla derkacza jest zaprzestanie gospodarki łąkarskiej, powodującej w perspektywie czasu zapoczątkowanie procesów sukcesji i zarastanie niektórych siedlisk przez zwarte zarośla. Istotnym zagrożeniem dla siedlisk derkacza jest obserwowane w ostatnich latach obniżanie się poziomu wód gruntowych i zmniejszenie uwilgotnienia zbiorowisk roślinnych. Jako zagrożenie potencjalne dla derkacza uznano wzrastającą – szczególnie na obszarach górskich i podgórskich całego województwa dolnośląskiego – presję budownictwa letniskowego, mieszkaniowego oraz usługowo-turystycznego. Dotyczy to w szczególności budowy poza istniejącą linią zabudowy wsi oraz lokalizowanie dużych osiedli daleko od obszarów zwartej zabudowy osad ludzkich. W przypadku gatunków związanych ze środowiskiem leśnym jako główne zagrożenie wskazano zmiany struktury siedlisk spowodowane prowadzeniem gospodarki leśnej, w tym utratę siedlisk lub zmniejszenie optymalnych cech siedlisk poprzez prowadzenie użytkowania rębnego, w szczególności spowodowanego występowaniem gradacji kornika drukarza a także usuwanie martwych i zamierających drzew przyczyniające się do zmniejszania bazy żerowiskowej dla dzięcioła czarnego i dzięcioła zielonosiwego. W przypadku puchacza wskazano na zagrożenie związane z użytkowaniem rębnym w obrębie siedliska oraz uprawianiem sportów i innych form czynnego wypoczynku i rekreacji podczas okresu lęgowego. Stwarzać to może ryzyko przepłoszenia dorosłych ptaków w okresie składania i wysiadywania jaj lub wychowu piskląt co może przyczynić się do straty lęgu.

Cele działań ochronnych zostały określone na podstawie przeprowadzonych prac terenowych oraz opracowania pt.: *„Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000.”* Zawadzka D. i in. (2013).

Określone dla poszczególnych gatunków cele działań ochronnych zostały podzielone na cele ochrony dla populacji i siedlisk. Cele działań ochronnych dla populacji ustalają minimalną liczbę terytoriów (dzięcioł czarny, dzięcioł zielonosiwy), odżywających się samców (derkacz, puchacz, włośchatka, sóweczka) lub par lęgowych (gąsiorek, jarzębatka) jaka powinna zostać utrzymana na koniec okresu obowiązywania planu zadań ochronnych. Cele działań ochronnych dla siedlisk poszczególnych gatunków ustalają minimalną powierzchnię siedlisk w danym stanie zachowania (FV, U1) jaka powinna zostać utrzymana lub osiągnięta w wyniku poprawy stanu zachowania na koniec okresu obowiązywania planu zadań ochronnych.

Nie określano celów działań ochronnych dla gatunków, których nie stwierdzono gatunków w obszarze, dla którego sporządzono pzo tj. krogulec, bocian czarny, czeczotka, siniak. Dla obszarów będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe - cele działań ochronnych dla gatunków zostały zawarte w programach ochrony przyrody dla Nadleśnictw

Kamienna Góra i Wałbrzych, dla których sporządzone plany urządzenia lasu zawierały zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Dla obszarów położonych w granicach Parku Krajobrazowego Sudetów Wałbrzyskich - cele działań ochronnych dla gatunków zostały zawarte w planie ochrony Parku, który zawiera zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

Zaproponowane działania ochronne mają za zadanie osiągnięcie założonych celów ochrony poprzez zachowanie reprezentatywnych liczebności populacji i zachowanie odpowiedniej powierzchni siedlisk w określonym stanie zachowania, a także poprawę charakterystycznych cech siedliska i tym samym poprawę ich stanu zachowania.

Nie określano działań ochronnych dla gatunków, których nie stwierdzono gatunków w obszarze, dla którego sporządzono pzo tj. krogulec, bocian czarny, czeczotka, siniak. Dla obszarów będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe – działania ochronne dla gatunków zostały zawarte w programach ochrony przyrody dla Nadleśnictw Kamienna Góra i Wałbrzych, dla których sporządzone plany urządzenia lasu zawierały zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Dla obszarów położonych w granicach Parku Krajobrazowego Sudetów Wałbrzyskich – działania ochronne dla gatunków zostały zawarte w planie ochrony Parku, który zawiera zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

Zaplanowany monitoring dotyczy kontroli wybranych siedlisk poszczególnych gatunków z oceną FV i wszystkich siedlisk z oceną U1 i U2 oraz oceny stanu ich zachowania w zakresie wykonywania działań ochronnych.

W toku opracowywania przedmiotowego planu zadań ochronnych przeprowadzono pełne rozpoznanie stanu ochrony przedmiotów ochrony (w zakresie obszaru objętego PZO) i dokonano odpowiedniej analizy, w rezultacie której stwierdzono, iż nie zachodzi potrzeba wdrażania działań dotyczących uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony. W trakcie prac nad sporządzeniem planu zadań ochronnych wykonano niezbędną ekspertyzę ornitologiczną na terenie obszaru Natura 2000 objętego PZO w taki sposób, aby powstały dokument planistyczny był kompletny, miał wysoką jakość merytoryczną i zawierał wszystkie niezbędne informacje, w tym w szczególności ocenę stanu zachowania przedmiotów ochrony oraz działania z zakresu ochrony czynnej.

Sporządzenie planu ochrony dla Obszaru nie jest konieczne. Plan zadań ochronnych jest wystarczającym narzędziem do zapewnienia ochrony przedmiotom ochrony w Obszarze.

Analiza dokumentów planistycznych (wyszczególnionych w dokumentacji planu zadań ochronnych) nie wykazała konieczności dokonywania wskazań do zmian w tych dokumentach, mających na celu utrzymanie bądź odtworzenie właściwego stanu ochrony gatunków ptaków i ich siedlisk, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000. Założenia tych dokumentów nie przyczynią się do znaczącego pogorszenia stanu zachowania siedlisk gatunków będących przedmiotami ochrony Obszaru, jednak o ostatecznej możliwości, zakresie i sposobach realizacji przyszłych planowanych inwestycji na tych terenach przesądzą procedury oceny oddziaływania na środowisko lub obszary Natura 2000 przeprowadzone na zasadach określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale

społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (*t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112*).

Ustanowienie planu zadań ochronnych poprzedzone zostało przeprowadzeniem postępowania z udziałem społeczeństwa.

W dniu 10 grudnia 2018 r. na stronie internetowej (Biuletyn Informacji Publicznej) i w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu (na tablicy ogłoszeń) ukazało się obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu znak WPN.082.3.52.2018.AH z dnia 6 grudnia 2018 r. o zamiarze przystąpienia do sporządzenia projektów zadań ochronnych dla 31 obszarów Natura 2000 [w tym dla obszaru Natura 2000 Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie (PLB020010)]. Obwieszczenie zostało przekazane w celu jego upublicznienia w celu jego upublicznienia do urzędów gmin i starostw powiatowych, w granicach których znajduje się Obszar.

W dniu 16 września 2019 r. odbyło się, zorganizowane przez Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska we Wrocławiu, spotkanie informacyjne dotyczące projektu nr POIS.02.04.00-00-0193/16 pn. „*Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000*” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Celem spotkania było przybliżenie tematyki dotyczącej planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000, przedstawienie zakresu działań w ramach projektu oraz harmonogramu prac dla poszczególnych obszarów Natura 2000 objętych projektem. W spotkaniu udział wzięli przedstawiciele samorządów i nadleśnictw oraz instytucji, z którymi Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu będzie współpracowała w trakcie realizacji projektu.

W dniu 21 października 2019 r. na stronie internetowej (Biuletyn Informacji Publicznej) oraz w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu (na tablicy ogłoszeń) ukazało się obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu znak WPN.082.3.17.2019.AH z dnia 18 października 2019 r. o przystąpieniu do sporządzenia projektów planów zadań ochronnych dla 23 obszarów Natura 2000 [w tym dla obszaru Natura 2000 Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie (PLB020010)]. Obwieszczenie zostało przekazane w celu jego upublicznienia do urzędów gmin i starostw powiatowych, w granicach których znajduje się Obszar.

Ze względu na ogłoszony *Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r.* stan epidemii na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej oraz w trosce o zdrowie i bezpieczeństwo uczestników, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska zrezygnowała z przeprowadzenia warsztatów Zespołu Lokalnej Współpracy (ZWL) dla obszaru Natura 2000 Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie (PLB020010) w formie tradycyjnej. I warsztaty przeprowadzone zostały w formie zdalnej – materiały na warsztaty zostały udostępnione w serwisie internetowym Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu pod adresem: <http://wroclaw.rdos.gov.pl/plan-zadan-ochronnych-dla-obszarunatura-2000-sudety-walbrzysko-kamiennogorskie-plb020010>. Celem I warsztatów ZLW było zapoznanie zainteresowanych stron z opracowywanym projektem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie (PLB020010) w ramach projektu nr POIS.02.04.00-00-0193/16 pn. „*Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura*

2000” (PZObis) dofinansowanego przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach działania 2.4: Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna. Oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020. Uwagi i wnioski do publikowanych materiałów w ramach I spotkania ZLW można było składać w terminie od 9 września 2020 r. do 25 września 2020 r. Nie wpłynęły żadne wnioski ani uwagi do publikowanych materiałów.

II warsztaty odbyły się w dniu 18 czerwca 2021 r. w formie zdalnej – materiały na warsztaty zostały udostępnione w serwisie internetowym Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu pod adresem: <http://wroclaw.rdos.gov.pl/plan-zadan-ochronnych-dla-obszaru-natura-2000-sudety-walbrzysko-kamiennogorskie-plb020010>. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, Zarządu Zlewni w Lwówku Śląskim, Dolnośląskiego Zespołu Parków Krajobrazowych; Urzędów Gmin: Nowa Ruda, Czarny Bór, Kamienna Góra; Nadleśnictw: Kamienna Góra, Wałbrzych, Jugów; Narodowej Fundacji Ochrony Środowiska (wykonawca ekspertyzy ornitologicznej na potrzeby sporządzenia PZO). Celem spotkania było omówienie założeń planu zadań ochronnych oraz prezentacja wyników inwentaryzacji przyrodniczej z zakresu ekspertyzy ornitologicznej (2019-2020).

Projekt zarządzenia został w trybie roboczym przekazany do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska do zaopiniowania, a uwagi przekazane w trybie roboczym zostały uwzględnione.

Obwieszczeniem znak:..... z dnia ..... Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu poprzez zapoznanie się z projektem planu zadań ochronnych i możliwości składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt. 1, 2, 3, 4 i 5 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112) i w związku z art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody.

Obwieszczenie zostało zamieszczone na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu w dniach ..... a także ukazało się drukiem w prasie lokalnej (Gazeta Wyborcza) w dniu ..... Obwieszczenie było również wywieszane na tablicach ogłoszeń:

- .....
- .....

Osoby zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków.

Projekt zarządzenia został na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 190), uzgodniony przez Wojewodę Dolnośląskiego w dniu .....2024 r.